

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman 2015 toteutumisen arviointi

VD/1784/11.02.00.01/2014

KR/KHI

Ympäristölautakunta hyväksyi ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman vuosille 2015-2019 kokouksessaan 10.12.2014. Valtioneuvoston asetuksen 665/2006 mukaisesti valvontasuunnitelman toteutumisesta arvioidaan lautakunnassa vuosittain. Lautakunnan lisäksi toiminnasta ja suunnitelmien toteutumisesta raportoidaan aluehallinto- ja keskusviranomaiselle maaliskuun loppuun mennessä. Valvontayksiköiden tulee tallentaa edellisen vuoden raportit ja toimielimen päätös asian käsittelystä ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkötietojen hallintajärjestelmään (VYHA).

Terveysnsuojeluvalvonta

Terveysnsuojeluvalvonnan kohteita, joihin tehdään suunnitelmallista valvontaa, oli 617 kappaletta. Suunnitelmallisista tarkastuksista (227 kpl) saatiin toteutettua 115 (51) %, mikä on hieman edellistä vuotta vähemmän. Osalla kohteista tarkastustiheys on harvemmin kuin kerran vuodessa, joten kaikkiin kohteisiin ei suunniteltu tarkastuksia vuodelle 2015. Syksyllä ja loppuvuodesta resursseja kului paljon vastaanottokeskusten aloittamiseen liittyvään neuvontaan, ohjaukseen ja viranomaispalaveriin.

Talousvettä toimittavien laitosten, uimahallien ja uimarantojen valvonta toteutui suunnitellusti. Samoin lasten ja nuorten kerhot saatiin tarkastettua hyvin. Koulujen, päiväkotien ja yleisten liikuntatilojen tarkastuksista toteutui noin puolet. Kauneushoitoa ja ihon käsittelyä suorittavien huoneistojen suunnitelmalliset tarkastukset jäivät vähäisiksi.

Suunnitelmallisten tarkastusten lisäksi tehtiin 207 suunnitelman ulkopuolista tarkasta, mikä on hieman edellistä vuotta pienempi määrä. Uusien kohteiden käyttöönottotarkastuksia tehtiin 46. Asuntoihin, kouluihin ja päiväkoteihin tehtiin yhteensä 100 terveyshaittaepäilyyn liittyvää tarkastusta ja 65 mittausnäytteenottoa. Muita valituksiin liittyviä tarkastuksia tehtiin 22 tarkastusta, nämä koskivat muun muassa tuhoeläimiä ja asuntojen siivottomuuksia. Seuranta- ja jälkitarkastuksia tehtiin 39.

Suunnitelmallisista tarkastuksista noin 40 % johti kehotuksen antamiseen. Eniten kehotuksia annettiin lasten ja nuorten kerhoihin, päiväkoteihin, uimahalleihin ja hotelleihin. Huomautettavaa oli erityisesti siivouksesta, pintojen/rakenteiden kunnosta ja ilmanvaihdesta. Lisäksi kehotuksia jouduttiin antamaan kosteusvaurioiden korjaamiseksi. Muiden kuin suunnitelmallisten tarkastusten osalta kehotukseen johtavia epäkohtia oli noin 20 % kohteista.

Talousvedestä ja uimavesistä otettiin vuoden aikana 697 suunnitelman mukaista viranomaisnäytettä ja lisäksi uimahalleista otettiin 214 pintapuhtausnäytettä. Valvontasuunnitelman mukaisesti toteutettiin yhden vesijohtoverkoston ulkopuolelle kuuluvan alueen kaivovesiprojekti, jossa selvitettiin talousveden laatua ja riittävyyttä.

Kuntalaisten ja toiminnanharjoittajien yhteydenottoihin kuluva aika seurattiin edelleen vuonna 2015. Terveysnsuojeluvalvonnan osalta tähän kului 117 henkilötyöpäivää. Lisäksi osallistuttiin aiempia vuosia enemmän koulujen sisäilmatyöryhmiin ja tiivistettiin yhteistyötä rakennusvalvonnan, tilakeskuksen ja varhaiskasvatuksen kanssa.

Tupakkalain valvonta

Tupakkalain mukaista valvontaa tehdään pääasiassa muun valvonnan yhteydessä. Valvottavia tupakan vähittäismyyntipaikkoja oli vuoden alussa 268 kpl. Valvontasuunnitelman mukaan kohteet tarkastetaan Valviran ohjeistuksen mukaisesti joka toinen vuosi, paitsi pubeihin ja vastaaviin tehdään tupakan vähittäismyyntin tarkastukset samalla tiheydellä (joka neljäs vuosi) kuin elintarvikevalvonnan tarkastukset. Asetettua tarkastustavoitetta 126 tarkastusta ei aivan saavutettu

kun tarkastuksia tehtiin 110 (87 %). Puutteita havaittiin noin joka kymmenennessä tarkastetussa kohteessa, mikä on huomattavasti vähemmän kuin edellisenä vuonna, jolloin puutteita oli kolmanneksessa kohteista. Havaitut puutteet koskivat edelleen yleisimmin sitä, ettei myyntilupa ollut esillä tai myyntikieltomerkinnät puuttuivat tai olivat virheellisiä. Aina ei myöskään omavalvontasuunnitelma ollut saatavilla tai omavalvonnan kirjauksissa oli puutteita. Havaittujen puutteiden takia uusintatarkastus tehtiin kahteen kohteeseen.

Tupakointitilojen tarkastukset (5kpl) toteutuivat suunnitellusti. Kahdella tarkastuksella havaittiin puutteita omavalvontasuunnitelmassa ja tupakointitilan opasteissa.

Kuluttajaturvallisuusvalvonta

Tiedossa olevia kuluttajapalveluita tarjoavien kohteita on Vantaalla 708. Kohteiden suunnitelluista tarkastuksista (103) saatiin toteutettua 57 kappaletta (55 %). Leikkikenttiä ja kehonmuokkauspalveluita lukuun ottamatta valvonta toteutui melko hyvin. Leikkikenttien suunnitelmallisista tarkastuksista toteutui 10 kappaletta (25 %) ja kehonmuokkauspalveluista 1 (20 %).

Suunnitelman ulkopuolisia tarkastuksia tehtiin 25 kappaletta. Näitä olivat mm. uusintatarkastukset, valitusten ja vaarailmoitusten perusteella tehdyt tarkastukset.

Kuluttajaturvallisuuteen liittyvillä tarkastuksella eniten huomautettavaa aiheuttivat turvallisuusasiakirjan puutteet, rikkinaiset laitteet ja pinnat, hätätilanneohjeistus, tiedottaminen ja opasteet.

Vuoden aikana osallistuttiin suunnitelman mukaisesti yhteen valtakunnalliseen valvontaprojektiin (uimahallien ja kylpylöiden turvallisuus).

Kuluttajaturvallisuusvalvonta siirtyy 1.5.2016 alkaen valtiolle ja valvonnasta vastaa tämän jälkeen Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes).

Elintarvikevalvonta

Elintarvikevalvontakohteita Vantaalla on noin 1250. Määrä vaihtelee jatkuvasti, kun kohteita lopettaa ja uusia perustetaan. Vuonna 2015 kohteista 730:een tehtiin suunnitelman mukainen tarkastus ja tarkastuksia tehtiin yhteensä 957. Valvontasuunnitelman mukainen tarkastustavoite oli 875 tarkastusta, joten tarkastustavoite kokonaisuudessaan saavutettiin. Vähittäismyynnissä tarkastustavoite jopa ylittyi (130 %), samoin tarjoilupaikoissa (119 %). Ylityksen aiheuttivat uusintatarkastukset kohteisiin, joissa havaittiin epäkohtia, sekä tarkastukset, joita uusien toimijoiden takia jouduttiin tekemään myös vähäriskisempiin kohteisiin. Vuoden 2016 valvontasuunnitelmassa otetaan aiempaa paremmin huomioon uusintatarkastusten vaatima tarkastusresurssi. Elintarviketoteellisuuden ja -kuljetusten valvonnassa tarkastustavoitetta ei täysin saavutettu ja valvontasuunnitelman toteuma oli 79 %.

Suunnitelmallisten tarkastusten määrää pystyttiin vuonna 2015 edelleen lisäämään vuoteen 2014 verraten ja vuoden aikana tehdyt tarkastukset kattoivat entistä suuremman joukon elintarvikevalvonnan kohteista (45 % vuonna 2014 ja 58 % vuonna 2015). Tämän johdosta myös valvontamaksujen tuottotavoitteet saavutettiin hyvin.

Elintarvikevalvontatietojen julkaisujärjestelmä Oivan käyttö laajeni vuoden 2015 aikana kattamaan tarjoilupaikkojen ja vähittäismyynnin lisäksi myös muut elintarvikevalvonnan kohteet. Vantaalla paras Oivallinen -arvio annettiin 30 % tarkastuksista, 51 % päätyi arvioon hyvä, 18,5 % tarkastuksista havaittiin korjattavaa ja 0,5 % oli huonoja.

Hallinnollisiin pakkokeinoihin ryhdyttiin elintarvikelain perusteella vuoden 2015 aikana neljässä kohteessa.

Elintarvikkeiden näytteenottosuunnitelma toteutui projektien osalta 100 %:sesti, sen sijaan laitoksista otettiin vain alle kolmannes suunnitelluista näytteistä. Laitosten näytteenottotarve arvioitiin uudelleen vuodelle 2016. Näytteitä otettiin kaikkiaan 246 kappaletta. Vuoden aikana toteutettiin viisi omaa tai muiden pääkaupunkiseudun kuntien kanssa yhteistä elintarvikkeisiin liittyvää näytteenottoprojektia sekä osallistuttiin valtakunnalliseen Eviran projektiin koskien salmonellan ja listerian esiintymistä viipaloiduissa juustoissa. Lisäksi otettiin näytteitä Helsingin yliopiston ja Eviran yhteiseen hankkeeseen, jossa tutkittiin noro- ja adenovirusten esiintymistä tomaateissa, salaateissa ja elintarvikemyymälöiden pinnoilla.

Suunnitelman ulkopuolisia tarkastuksia liittyen valituksiin, takaisinvetoihin, laatupoikkeamiin ja Elintarviketurvallisuusviraston valvontapyyntöihin tehtiin 40 ja lisäksi tarkastettiin 26 elintarvike-erää. Elintarvikkeisiin liittyviä kuluttajavalituksia ja ruokamyrkytyspäilyilmoituksia vastaanotettiin 175. Vuoden aikana selvitettiin kolmea epidemiaa, joissa elintarvikkeita pidettiin mahdollisena sairastumisten aiheuttajana. Ruokamyrkytyspäilyihin liittyen tutkittiin 9 elintarvikenäytettä ja 15 pintapuhtausnäytettä.

Eläinlääkintähuolto

Kaupungin pieneläinvastaanotolla kävi virka- ja päivystysaikana yhteensä 4445 klinikkamaksun maksanutta potilasta, mikä on noin 350 (7,4 %) potilasta vähemmän kuin vuonna 2014. Suurelainten osalta päivystyksestä on huolehtinut Helsingin yliopistollinen eläinsairaala. Eläinsairaala hoiti 44 päivystyssopimuksen piiriin kuuluvaa eläintä vuoden aikana.

Eläinten hyvinvoinnin valvontaan liittyviä tarkastuksia tehtiin 125 kappaletta. Tarkastusyryityksiä tehtiin tämän lisäksi 56 kappaletta ja eläinsuojelupäätöksiä Löytöeläintalolle tuotuja eläimiä koskien 24 kappaletta. Määrä pysyi samalla tasolla edelliseen vuoteen verrattuna. Tarkastuksista 47 % johti määräyksen/kiellon antamiseen tai kiireellisiin toimenpiteisiin eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi. Epäkohtien määrä kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna (40 % vuonna 2014).

Toiminnan kehittäminen

Nykyisillä resursseilla yksikön valvontatavoitteet on kokonaisuudessaan saavutettu vuonna 2015 melko hyvin. Keskusviranomaiset tarkastivat omia valvontaohjelmiaan ja kunnille annettavia ohjeita vuodelle 2015 ja joitakin toimintoja siirrettiin suunnitelmallisen valvonnan ulkopuolelle. Valvonta on onnistuttu priorisoimaan niin, että tärkeimmät osa-alueet on pystytty valvomaan. Valvontaa pyritään jatkossa kehittämään nykyistäkin enemmän riskiperusteiseen suuntaan. Elintarvikevalvonnan osalta kohdetietoja päivitetään vuoden 2016 aikana niin, että uusi riskinarviointi- ja tarkastusohjeistus otetaan käyttöön vuonna 2017. Kuluttajaturvallisuusvalvonnasta 2016 vapautuva resurssi käytetään terveydensuojeluvalvontaan.

Ympäristöterveydenhuollon maksutaksa päivitettiin vuoden 2014 lopulla. Yksikön tarkastuksista, lupa- ja ilmoituskäsittelystä perittävät tulot ovat nousseet edelliseen vuoteen verrattuna selkeästi, tuloja oli noin 205 000 €. Ympäristöterveydenhuollon yksikkö ei ole nettobudjetoitu, joten tulot eivät ole yksikön käytettävissä.

Ympäristölautakunta 16.3.2016 § 9

Ympäristöjohtajan esitys:

Päätetään merkitä tiedoksi ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi.

Päätös:

Päätettiin merkitä tiedoksi ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi.

Tämä pykälä tarkastettiin heti.

Liitteet:

- Terveystensuojeluvalvonnan raportti 2015
- Tupakkalain mukaisen valvonnan raportti 2015
- Kuluttajaturvallisuusvalvonnan raportti 2015
- Elintarvikevalvonnan raportti 2015

-

Eläinlääkintähuollon raportti 2015

Täytäntöönpano: Ympäristöterveydenhuollon valvontayksikötietojen hallintajärjestelmä
(VYHA)

Muutoksenhakuohje: 10. Oikaisuvaatimus ja valituskielto

Lisätiedot:

1.kaupungineläinlääkäri Kirsi Hiltunen, p. 09 8392 3436, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi